

**Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin tabeliyindəki musiqi, incəsənət,
rəssamlıq, muğam, aşıq məktəb və mərkəzlərinə müəllimlərin işə qəbulu üzrə
müsabiqənin test imtahanı**

PROQRAMI

MUSIQI	
MÖVZULAR	
Musiqi nəzəriyyəsi	
1.	Musiqi səslərinin fiziki xüsusiyyətləri
2.	Registr və oktavalar. Kaman açarı və bas açarında müxtəlif oktavalarda verilmiş əsas və törəmə pillələr
3.	Səslərin hərflərlə yazılış sistemi. Alterasiya işarələri. Ton və yarımton. Diatonik, xromatik ton və yarımtonlar. Açar işarələri və təsadüfi işarələr. Enharmonik bərabər səslər
4.	Templər və dinamik işarələr
5.	Metr, ritm, ölçü. Sadə, mürəkkəb, qarışıq və dəyişkən ölçülər. Xanə və xanə xarici. Pauzalar. Not uzunluqlarını artıran əlavə işarələr. Şerti ölçülər. Qruplaşma. Sinkopa və onun növləri. Punktir ritm
6.	İnterval. İntervalın kəmiyyət və keyfiyyət ölçüsü. Sadə və mürəkkəb intervallar. İntervalın dönməsi. Konsonans və dissonans intervallar. Intervalların enharmonik bərabərliyi. İnterval zənciri (interval ardıcılığı). Üçtonlu intervallar və xarakterik intervallar (tonallıqda və səsdən). Yazılı şəkildə verilən intervalları təyin etmək
7.	Lad, tonallıq, qamma, tetraxord. Major və minor üç halda. Qammada pillələrin adları. Əsas və köməkçi pillələr. Sabit və qeyri-sabit pillələr. Aparıcı pillələr (səslər). Paralel və eyniadlı tonallıqlar. Tonallıqların kvinta dairəsi. Enharmonik bərabər tonallıqlar. Tonallıqların hərfi adları. Qohum tonallıqlar
8.	Pentatonika. Diatonik ladlar (qədim ladlar).
9.	Azərbaycan meqamları: Rast, Şur, Segah, Şüştər, Çahargah, Bayatı-Şiraz, Humayun
10.	Akkord və onun növləri. Major və minor üçsəslisi və dönmələri, artırılmış və əskildilmiş üçsəslisi (səsdən və tonallıqda). Əsas və köməkçi üçsəslilər. Septakkordlar. D ₇ və dönmələri, aparıcı septakkord (yarım əskildilmiş və əskildilmiş) tonallıqda və səsdən. Akkord ardıcılıqları. Yazılı şəkildə verilən akkordların təyin edilməsi
11.	Xromatizm və alterasiya. Xromatik qamma. Modulyasiya
12.	Transpozisiya və onun üsulları. Verilən musiqi parçasını b ₂ ↑ və ↓ transpozisiya etmək
13.	Sekvensiya və onun növləri
14.	Melizmlər. Not yazısının ixtisar işarələri (abreviaturlar)
15.	Musiqi sintaksisi haqqında ümumi anlayış: submotiv, motiv, fraza, cümlə,

	period, kadensiya
Musiqi ədəbiyyatı	
Azərbaycan musiqisi	
1.	Üzeyir Hacıbəyli. Həyat və yaradıcılığının əsas mərhələləri. Tarixi rolu və əhəmiyyəti. Opera yaradıcılığı. Musiqili komediyaları
2.	Müslüm Maqomayev. Həyat və yaradıcılıq yolu. Opera yaradıcılığı
3.	Asəf Zeynalli. Həyat və yaradıcılıq yolu. Vokal yaradıcılığı
4.	Niyazi. Həyat və yaradıcılıq yolu. Simfonik yaradıcılığı
5.	Cövdət Hacıyev. Həyat və yaradıcılıq yolu. Simfonik yaradıcılığı
6.	Tofiq Quliyev. Həyat və yaradıcılıq yolu. Mahnı yaradıcılığı
7.	Qara Qarayev. Həyat və yaradıcılıq yolu. Balet yaradıcılığı: "Yeddi gözəl", "İldırımli yollarla". Simfonik yaradıcılığı. Fortepiano yaradıcılığı
8.	Soltan Hacıbəyov. Həyat və yaradıcılıq yolu. "Karvan" simfonik lövhəsi
9.	Əşrəf Abbasov. Həyat və yaradıcılıq yolu
10.	Cahangir Cahangirov. Həyat və yaradıcılıq yolu. "Füzuli" kantatası
11.	Rauf Hacıyev. Həyat və yaradıcılıq yolu
12.	Fikrət Əmirov. Həyat və yaradıcılıq yolu. "Sevil" operası. "1001 gecə" baleti. Simfonik yaradıcılığı. "Şur", "Kürd-Ovşarı" simfonik muğamları. "Nizami" simfoniyası
13.	Süleyman Ələsgərov. Həyat və yaradıcılıq yolu
14.	Arif Məlikov. Həyat və yaradıcılıq yolu. Balet yaradıcılığı
15.	Azərbaycanda müasir musiqi cərəyanları. Fərəc Qarayev, Firəngiz Əlizadə, Xəyyam Mirzəzadə
16.	Vasif Adıgözəlov. Həyat və yaradıcılıq yolu
17.	Aqşin Əlizadə. Həyat və yaradıcılıq yolu
18.	Azərbaycan bəstəkarlarının kinofilmlərə bəstələdiyi musiqi
19.	Azərbaycan bəstəkarlarının yaradıcılığında uşaq musiqisi
20.	Azərbaycan bəstəkarlarının yaradıcılığında mahnı janrı
Xarici ölkələrin musiqisi	
1.	Musiqi incəsənətin bir növü kimi. Musiqi janrları.
2.	İ.S.Bax. Həyat və yaradıcılıq yolunun əsas mərhələləri və tarixi əhəmiyyəti. Instrumental yaradıcılığı. Klavir, orqan, orkestr əsərləri. Vokal-instrumental əsərləri
3.	Y.Haydn. Həyat və yaradıcılıq yolunun əsas mərhələləri və tarixi əhəmiyyəti. Simfonik yaradıcılığı
4.	V.A.Motsart. Həyat və yaradıcılıq yolunun əsas mərhələləri və tarixi əhəmiyyəti. Opera yaradıcılığı. Opera islahatı. Simfonik yaradıcılığı. Fortepiano yaradıcılığı
5.	L.V.Bethoven. Həyat və yaradıcılıq yolunun əsas mərhələləri və tarixi əhəmiyyəti. Simfonik yaradıcılığı. Fortepiano yaradıcılığı
6.	F.Şubert. Musiqi romantizminin banisi kimi. Həyat və yaradıcılıq yolunun əsas mərhələləri və tarixi əhəmiyyəti. Yaradıcılığında vokal və instrumental miniatürlər. Vokal silsilələri. Simfoniya №

	8 h-moll ("Tamamlanmamış" simfoniya)
7.	R.Vaqner. Opera yaradıcılığı
8.	F.Mendelson. Həyat və yaradıcılıq yolu. "Yay gecəsində yuxu" simfonik uvertürası. Fortepiano üçün "Sözsüz mahnılar" əsəri
9.	F.Şopen. Həyat və yaradıcılıq yolunun əsas mərhələləri və tarixi əhəmiyyəti. Kiçik və irihəcmli əsərləri
10.	R.Şuman. Həyat və yaradıcılıq yolunun əsas mərhələləri. Fortepiano yaradıcılığı. Vokal əsərləri
11.	F.List. Həyat və yaradıcılıq yolunun əsas mərhələləri. Fortepiano yaradıcılığı. Simfonik yaradıcılığı
12.	C.Verdi. Həyat və yaradıcılıq yolu. Opera yaradıcılığı
13.	İ.Brams. Həyat və yaradıcılıq yolu. Simfoniya №4
14.	J.Bize. Həyat və yaradıcılıq yolu. "Karmen" operası
15.	Musiqi impressionizmi. K.Debüssi və M.Ravel
16.	E.Qriq. Həyat və yaradıcılıq yolu. "Per Günt" simfonik süitəsi. Fortepiano yaradıcılığı
17.	M.Qlinka. Həyat və yaradıcılıq yolunun əsas mərhələləri. Opera yaradıcılığı. Simfonik yaradıcılığı
18.	"Qüdrətli dəstə". Bəstəkarların opera və simfonik yaradıcılığı
19.	P.Çaykovski. Həyat və yaradıcılıq yolu. Opera və simfonik yaradıcılığı
20.	S.Prokofyev. Həyat və yaradıcılıq yolu. "Romeo və Culyetta" baleti. Simfonik yaradıcılığı
21.	S.Raxmaninov. Həyat və yaradıcılıq yolu. Fortepiano yaradıcılığı. "Aleko" operası. Kiçik və irihəcmli əsərləri
22.	D.Şostakoviç. Həyat və yaradıcılıq yolu. Simfonik yaradıcılığı
Azərbaycan xalq musiqisinin əsasları	
1.	Üzeyir Hacıbəylinin "Azərbaycan xalq musiqisinin əsasları" elmi-tədqiqat əsəri və tarixi əhəmiyyəti, XX əsr Azərbaycan musiqi elmində lad nəzəriyyəsinin yaranmasında rolu
2.	Tetraxordların növləri və onların birləşmə üsulları
3.	Azərbaycan məqamlarının mayələri
4.	Rast məqamının nəzəri əsasları, tam və yarım kadanslar. Rast muğam dəstgahının şöbələri. Rast məqamına əsaslanan şifahi ənənəli musiqi irsində musiqi nümunələri – muğamlar, zərbi-muğamlar, təsnif və rənglər, xalq mahnıları, xalq rəqsləri
5.	Şur məqamının nəzəri əsasları, tam və yarım kadanslar. Şur muğam dəstgahının şöbələri. Şur məqamında muğam, zərbi-muğam, təsnif və rənglər, xalq mahnıları, xalq rəqsləri

6.	Segah məqamının nəzəri əsasları, tam və yarım kadanslar. Segah muğam dəstgahının şöbələri. Segah məqamında muğam, zərbi-muğam, təsnif və rənglər, xalq mahnıları, xalq rəqsləri
7.	Şüştər məqamının nəzəri əsasları, tam və yarım kadanslar. Şüştər muğam dəstgahının şöbələri. Şüştər məqamında muğam, zərbi-muğamlar, təsnif və rənglər, xalq mahnıları, xalq rəqsləri
8.	Çahargah məqamının nəzəri əsasları, tam və yarım kadanslar. Çahargah muğam dəstgahının şöbələri. Çahargah məqamında muğam, zərbi-muğamlar, təsnif və rənglər, xalq mahnıları və rəqslər
9.	Bayatı-Şiraz məqamının nəzəri əsasları, tam və yarım kadanslar. Bayatı-Şiraz muğam dəstgahının şöbələri. Bayatı-Şiraz məqamında muğamlar, təsnif və rənglər, xalq mahnıları və rəqslər
10.	Humayun məqamının nəzəri əsasları, tam və yarım kadanslar. Humayun muğam dəstgahının şöbələri. Humayun məqamında muğam, təsniflər və rənglər
11.	Müxtəlif məqamlarda bəstəkar yaradıcılığından nümunələr
Azərbaycan xalq musiqi yaradıcılığı	
1.	Azərbaycan xalq musiqisinin janrları
2.	Azərbaycan xalq mahnıları və onların janr təsnifatı. Əmək, mərasim, məişət və tarixi mahnılar
3.	Xalq rəqsləri, onların janr təsnifatı. Kütləvi rəqslər
4.	Muğam sənəti
5.	Muğam dəstgahları, onların kompozisiyası
6.	Dəraməd və bərdəşt. Təsnif və rənglər
7.	Muğamda musiqi ilə şerin vəhdəti
8.	Rast muğamı. Rast ailəsinə daxil olan muğamlar (Mahur-hindi, Orta mahur, Bayatı-Qacar, Dügah)
9.	Şur muğamı
10.	Segah muğamı
11.	Çahargah muğamı
12.	Şüştər muğamı
13.	Bayatı-Şiraz muğamı
14.	Humayun muğamı
15.	Kiçik həcmli muğamlar (Qatar, Rəhab, Şahnaz, Bayatı-Kürd, Dəşti)
16.	Zərbi-muğamlar (Heyratı, Arazbarı, Mənsuriyyə, Səmayi-Şəms, Mani, Ovşarı, Heydəri, Qarabağ şikəstəsi, Kəsmə şikəstə)

17.	Muğam bəstəkar yaradıcılığında. Muğam operası. Simfonik muğam
18.	Məşhur muğam ifaçıları. Xanəndə və sazəndələr
19.	Muğam məclisləri
20.	Aşıq sənəti. Məşhur aşıqlar
21.	Aşıq poeziyası
22.	Milli musiqi alətləri (tar, kamança, qanun, ud, zurna, balaban, ney, tütək, dəf, qaval, nağara)
ƏDƏBİYYAT	
Musiqi nəzəriyyəsi və musiqi ədəbiyyatı üzrə tövsiyə olunan ədəbiyyat siyahısı	
1.	Bağirov N. Musiqinin elementar nəzəriyyəsi. Bakı, 1982
2.	Hacıbəyli Ü. Azərbaycan xalq musiqisinin əsasları. Bakı, 2010
3.	Həsənova Ş. Musiqi tarixindən mühazirələr. I hissə, II nəşr. Bakı, 2014
4.	Hüseynova E., Kərimova N., Dadaşzadə K., Tağıyeva S., İsgəndərova N. Musiqi tarixi. Bakı, 2009
5.	İsmayılov M. Azərbaycan xalq musiqisinin janrları. Bakı, 2023
6.	Qafarova Z. Musiqi tarixinə dair mühazirələr. Bakı, 2008
7.	Qasımova S. Azərbaycan musiqi ədəbiyyatı. I hissə. Bakı, 2009
8.	Azərbaycan musiqi tarixi I - V cildlər
9.	Ü.Hacıbəyli adına BMA-nın nəzdindəki Orta İxtisas Musiqi Məktəb-Studiyasının musiqi ədəbiyyatı fənni üzrə konspektləri http://www.musicacademy.edu.az/images/elmi_neshrler/muzlit_4_sinif_az.pdf http://www.musicacademy.edu.az/images/elmi_neshrler/muzlit_4_sinif_rus.pdf http://www.musicacademy.edu.az/images/elmi_neshrler/5_sinif_az.pdf http://www.musicacademy.edu.az/images/elmi_neshrler/5_sinif_rus.pdf http://www.musicacademy.edu.az/images/elmi_neshrler/muslit_6sinif_az.pdf http://www.musicacademy.edu.az/images/elmi_neshrler/muslit_6sinif_rus.pdf http://www.musicacademy.edu.az/images/elmi_neshrler/7_sinif.pdf http://www.musicacademy.edu.az/images/elmi_neshrler/7_sinif_muzlit_new.pdf http://www.musicacademy.edu.az/images/elmi_neshrler/muzlit_az_1.pdf http://www.musicacademy.edu.az/images/elmi_neshrler/muzlit_az_2.pdf https://cloud.mail.ru/public/p28K/N7RP13VWb
10.	Вахромеев В. Элементарная теория музыки. М., 1971
11.	Галацкая В. Музыкальная литература зарубежных стран. Выпуск I, М., 1967
12.	Галацкая В. Музыкальная литература зарубежных стран. Выпуск III, М., 1977
13.	Касимова С. Музыкальная литература Азербайджана. Баку, 2009
14.	Касимова С., Абдуллаева З. Музыкальная литература Азербайджана. Баку, 2010

15.	Левик Б. Музыкальная литература зарубежных стран. Выпуск II. М., 1975
16.	Левик Б. Музыкальная литература зарубежных стран. Выпуск IV. М., 1981
17.	Левик Б. Музыкальная литература зарубежных стран. Выпуск V. М., 1972
18.	Махмудова Г. Воспитание и развитие музыкального слуха. Баку, 2003
19.	Островский А. Курс теории музыки. Л., 1978
20.	Русская музыкальная литература. Вып. 1. М., 1970
21.	Русская музыкальная литература. Вып. 2. М., 1972
22.	Русская музыкальная литература. Вып. 3. М., 1976
23.	Русская музыкальная литература. Вып. 4. М., 1982
24.	Способин И.В. Элементарная теория музыки. М., 1963
Azərbaycan xalq musiqisinin əsasları üzrə tövsiyə olunan ədəbiyyat siyahısı	
1.	Azərbaycan xalq mahnıları. I cild. Bakı: Öndər, 2005 (tərtibçi S.Kərimi)
2.	Azərbaycan xalq mahnıları. II cild. Bakı: Öndər, 2005 (tərtibçi S.Kərimi)
3.	Azərbaycan xalq mahnıları. Bakı: Azərbaycan Dövlət Nəşriyyatı, 1967
4.	Azərbaycan xalq musiqisinin antologiyası. I - VII cildlər. Bakı, 2003 - 2007
5.	Bədəlbəyli F., Seyidov T. Üzeyir Hacıbəylinin elmi sistemi əsasında milli lad təfəkkürünün inkişafı proqramı. Bakı, 2019
6.	Bədəlbəyli Ə. İzahlı monoqrafik musiqi lüğəti. Bakı: Şərq-Qərb, 2017
7.	Bəhmənli R. "Azərbaycan xalq rəqsləri". Bakı: Adiloğlu, 2002
8.	Hacıbəyli Ü. Azərbaycan xalq musiqisinin əsasları. Bakı: "Apostrof" çap evi, 2010
9.	Hacıbəyli Ü. Azərbaycan xalq musiqisinin əsasları – Musiqi məktəbləri və texnikumlar üçün "Azərbaycan xalq musiqisinin əsasları", "Solfecio", "İmprovizasiya və bəstələmə", "İxtisas aləti", "Ümumi fortepiano" fənlərində Azərbaycan ladlarının öyrənilməsinə dair adaptasiya olunmuş dərslər vəsaiti. Tərtibçi: Tərlan Seyidov. Bakı, 2010
10.	Həsənova C. Azərbaycan bəstəkarlarının yaradıcılığında milli ladların təzahürü. Dərs vəsaiti. Bakı: Mars-print, 2009
11.	İsmayılov M. Azərbaycan xalq musiqisinin məqam və muğam nəzəriyyəsinə dair elmi-metodik oçerklər. Bakı: Elm, 1991
12.	Rüstəmov S. Azərbaycan xalq rəngləri. I dəftər: Bakı, 1954, II dəftər: Bakı, 1956
13.	Zöhrabov R. Muğam. Bakı: Azərnəşr, 1991
14.	Zöhrabov R. Zərbi-muğamlar (musiqi-nəzəri tədqiqat). Bakı: Mars-print, 2004
15.	http://enene.musigi-dunya.az/index.html
Azərbaycan xalq musiqi yaradıcılığı üzrə tövsiyə olunan ədəbiyyat siyahısı	
1.	Azərbaycan xalq musiqisinin antologiyası. I - VII cildlər. Bakı, 2003-2007
2.	Azərbaycan xalq musiqisi yaradıcılığı (Uşaq musiqi və incəsənət məktəbləri üçün proqram - illik tələbat üzrə mövzuların məzmunu əlavəsi ilə). Bakı, 2015
3.	Azərbaycan musiqi tarixi. I cild. Bakı: Şərq-Qərb, 2012

4.	Azərbaycan musiqi tarixi. II cild. Bakı: Elm, 2017
5.	Azərbaycan xalq musiqisi. Oçerklər. Bakı, 1981
6.	Bakıxanov Ə. Azərbaycan ritmik muğamları. Bakı, 1968
7.	Bədəlbəyli F., Seyidov T. Üzeyir Hacıbəylinin elmi sistemi əsasında milli lad təfəkkürünün inkişafı proqramı. Bakı, 2019
8.	Bədəlbəyli Ə. İzahlı monoqrafik musiqi lüğəti. Bakı: Şərq-Qərb, 2017
9.	Əliyeva M.A. Muğam ensiklopediyası. Bakı: Heydər Əliyev Fondu, 2008
10.	Əhmədov M. Azərbaycan xalq rəqsləri. Bakı, 1955
11.	Hacıbəyli Ü. Azərbaycan xalq musiqisinin əsasları. Bakı: "Apostrof" çap evi, 2010
12.	Hacıbəyli Ü. Azərbaycan xalq musiqisinin əsasları. Musiqi məktəbləri və texnikumlar üçün "Azərbaycan xalq musiqisinin əsasları", "Solfecio", "İmprovizasiya və bəstələmə", "İxtisas aləti", "Ümumi fortepiano" fənlərində Azərbaycan ladlarının öyrənilməsinə dair adaptasiya olunmuş dərs vəsaiti. Tərtibçi: Tərlan Seyidov. Bakı, 2010
13.	İsmayılov M. Azərbaycan xalq musiqisinin janrları. Bakı: İşıq, 1984
14.	Qasımova S., Bağırov N. Azərbaycan xalq musiqi yaradıcılığı. Bakı, 2005
15.	Quliyev T. 15 Azərbaycan xalq rəqsləri. Bakı, 1955
16.	Məmmədov T. Azərbaycan xalq professional musiqisi: aşiq sənəti. Dərs vəsaiti. Bakı: Şur, 2002
17.	Muğam ensiklopediyası. Heydər Əliyev Fondu. Bakı, 2007
18.	Məmmədov T. Azərbaycan aşiq yaradıcılığı. Bakı: Apostrof, 2011
19.	Nəcəfzadə A., Məmmədəliyev V. Muğam. Ali məktəblər üçün dərs vəsaiti. Bakı: Ecoprint, 2017
20.	Rüstəmov S. Azərbaycan xalq rəngləri. I dəftər: Bakı, 1954, II dəftər: Bakı, 1956
21.	Zöhrabov R. Muğam. Bakı: Azərneşr, 1991
22.	Zöhrabov R. Zərbi-muğamlar (musiqi-nəzəri tədqiqat). Bakı: Mars-print, 2004
23.	Zöhrabov R. Azərbaycan rəngləri (janr, lad-məqam və melodik xüsusiyyətlərin tədqiqi). Bakı: Mars-print, 2006
24.	Zöhrabov R. Azərbaycan muğamları. Bakı: Təhsil, 2013

TƏSVİRİ SƏNƏT

MÖVZULAR

Təsviri incəsənətə giriş və təsviri incəsənətin növləri

1.	<p>Təsviri incəsənətin növləri. Bədii obraz. Bədii metod.</p> <p>Qrafika. Dəzgah qrafikası. Kitab qrafikası. Plakat. Estamp və onun növləri: linoqravüra, ksiloqrafiya, ofort, litoqrafiya, rəngli qravür.</p> <p>Rəngkarlıq. Yağlı boya, tempera, quaş, sulu boya (akvarel), mozaika. Dəzgah, monumental, teatr tərtibatı rəngkarlığı.</p> <p>Heykəltəraşlıq. Onun material və texnikası: ağac, daş, metal, sümük və s.</p>
----	--

	Heykəltəraşlığın növləri: dairəvi və relyef. Relyefin növləri: qorelyef, barelyef. Monumental və dəzgah heykəltəraşlığı. Dekorativ tətbiqi sənət. Dekorativ-tətbiqi sənətin əsas növləri: keramika, şüşə, xalça, bədii toxuculuq, bədii metal.
İntibah dövrünün incəsənəti	
1.	Ümumi məlumat. İtaliya incəsənəti. İntibah dövrünün mərhələləri: Duçento (XIII əsr) - protorenessans (renessansdan öncə); Treçento (XIV əsr) - protorenessansın davamı; Kvatroçento (XV əsr) - erkən renessans; Çinkviçento (XVI əsr) - yüksək renessans; İntibah dövrü İtaliya incəsənətinin səciyyəvi xüsusiyyətləri. Giotto di Bondone, Mazaçço, Sandro Bottiçelli, Donatello, Leonardo da Vinçi, Mikelancelo Buonarroti, Rafael Santi, Corcone, Tisian Veçellio, Paolo Veroneze, Tintoretto. Niderland Renessans incəsənəti. Yan Van Eyk, İeronimus Bosx, Piter Breyqel Almaniyada intibahın inkişafı. Albrext Dürer, Hans Holbeyn və Lukas Kranax İspaniya intibah incəsənəti. El Qreko.
XVII əsr Qərbi Avropa incəsənəti	
1.	Barokko və klassisizm üslubunun meydana gəlməsi. Covanni Lorenze Bernini. Bolonya akademizmi. Mikalancelo Karavacco. Piter Paul Rubens, Antoni van Deyk. Flandriya rəngkarlığında məişət və natürmort janrlarının inkişafı. Frans Hals və Rembrandt. Xose de Ribera, Françesko de Surbaran və Diyeqo Velaskes. Realizm incəsənətinin inkişafı. Klassisizm rəngkarlığı. Nikolo Pusse.
XVIII əsr Qərbi Avropa incəsənəti	
1.	Covanni Batista Tyepolo. Rokoko üslubu. Jan Antuan Qudon. Vilyam Hoqart, Coşua Reynolds, Tomas Geynsboro
XIX əsr Qərbi Avropa incəsənəti	
1.	Jakuez Luiz David. Romantizm cərəyanı. Teador Jeriko və Ejen Delakrua. Realizm incəsənəti. Qustov Kurbe və Onore Domye. Con Konstebll və UilyamTerner.
2.	İmpressionizm cərəyanı. Eduard Mane, Klod Mone, Edqar Deqa, Pyer- Ogüst Renuar. Neoimpressionizm (puantelizm) cərəyanı. Jorj Sera və Paul Sinyak. Postimpressionizm cərəyanı. Pol Sezan, Vinsent van Qoq
XX əsrdə yaranmış əsas cərəyanlar	
1.	Kubizm cərəyanı.
2.	Ekspressionizm cərəyanı.
3.	Abstraksionizm cərəyanı.
4.	Sürrealizm cərəyanı.
Azərbaycanda qədim, orta əsrlər və yeni dövrdə incəsənət	
1.	Qobustan qaya rəsmləri və Gəmiqaya petroqlifləri. Tunc dövründə bədii metal və keramika. Mengirlər, dolmenlər, kromlexlər və onların təsnifatı.
2.	Həsənli və Ziviyyə tapıntıları.
3.	Əhəməni dövrünün incəsənəti. Bədii metal nümunələri.
4.	Atropatena dövrünün incəsənəti. Keramika və bədii metal.
5.	Qafqaz Albaniyasının mədəniyyəti və incəsənəti. Keramika, bədii metal, bədii şüşə.

6.	Orta əsr Azərbaycan incəsənəti. İslam dininin incəsənətə və mədəniyyətə təsiri. Orta əsrlərdə Azərbaycanda formalaşmış Aran, Naxçıvan, Şirvan, Abşeron memarlıq məktəbləri. Əcəmi Əbubəkr Naxçıvani yaradıcılığı. Keramika sənəti.
7.	Səfəvilər dövründə Azərbaycan incəsənəti. Səfəvilər dövründə Təbriz miniatür məktəbinin nümunələri. 1539-1543-cü illər "Xəmsə" əlyazması və onun miniatürləri. Soltan Məhəmmədin yaradıcılığı. XVI-XVII əsrlər Azərbaycan miniatürü. Sadiqi bəy Əfşarın yaradıcılığı.
8.	XIX əsr Azərbaycan təsviri incəsənəti. Mirzə Qədim İrəvani, Mir Möhsün Nəvvab.
9.	Azərbaycanın XX əsr təsviri incəsənəti. Bəhrüz Kəngərli, Əzim Əzimzadə, Qəzənfər Xəliloğlu, Mikayıl Abdullayev, Sadiq Şərifzadə, Tağı Tağıyev, Ələkbər Rzaquliyev, Səttar Bəhlulzadə, Tahir Salahov, Nadir Əbdürrəhmanov, Toğrul Nərimanbəyov və Vəcihə Səmədovanın yaradıcılığı.
10.	Azərbaycan heykəltəraşlıq sənətinin inkişafı. Fuad Əbdürrəhmanovun yaradıcılığı. Heykəltəraşlar Cəlal Qaryağdı, Mirələsgər Mirqasimov, Ömər Eldarov, Tokay Məmmədov, Elmira Hüseynova.

ƏDƏBİYYAT

1.	Azərbaycan incəsənəti. (K.C.Kərimov, R.S.Əfəndiyev, N.İ.Rzayev və N.D.Həbibovun redaktəsi ilə). Bakı: Işıq, 1992, 338 səh.
2.	Axundzadə L. XX əsr dünya təsviri incəsənəti. Bakı, 2011
3.	Əfəndiyev R. Azərbaycan incəsənəti. Bakı, 2005
4.	Əfəndi R. Azərbaycan dekorativ-tətbiqi sənətləri. Bakı, 2001
5.	Fərzəliyev Ç. Azərbaycan rəngkarlığının antologiyası. Bakı, 2008
6.	Həbibov N. Azərbaycan Sovet rəssamlığı. B., 1966
7.	Kərimov K. Azərbaycan miniatürləri. Bakı: Işıq, 1980
8.	Nəcəfov M. Rəssam və zaman. Bakı: Gənclik, 1977, 173 səh.
9.	Rzayev N. Möcüzəli qərinələr. Bakı, 1984
10.	Rzayev N. Əcdadların izi ilə. Bakı, 1992
11.	Verdiyev Ə. Dəzgah rəngkarlığı. B., 1988
12.	Алпатов И.В. Всеобщая история искусства, тт. 1, 2, 3. Москва: изд. «Искусство», 1948-1955 гг
13.	Всеобщая история искусства; тт. 1, 2, 3, 4, 5. Москва: изд. «Академия Художеств», 1958-1963 гг
14.	Виппер Б.Р. Введение в историческое изучение искусства. М., 1989
15.	Габибов Н., Наджафов М. Искусство Советского Азербайджана. Москва: «Советский художник», 1970
16.	Габибов Н., Новрузова Дж. Изобразительное искусство Азербайджанской ССР. Москва, 1978
17.	Гасанзаде Дж.Ю. Тебризская миниатюрная живопись. Баку: Оскар, 2000
18.	Дмитриева Н.А. Краткая история искусств. М.: Искусство, 1985
19.	Искусство стран и народов мира, тт. 1, 2, 3. Москва: изд. «Энциклопедия», 1962-1971 гг
20.	История искусства зарубежных стран, тт. 1, 2, 3, 4, 5. изд. Москва: «Академия Художеств», 1955-1962 гг
21.	Ильина Т. История искусств. Западноевропейское искусство. М., 1985
22.	История искусства зарубежных стран. Под ред. М.В.Доброклонского и А.П.Чубовой. Москва, 1981
23.	Модернизм: Анализ и критика основных направлений. Москва: Искусство, 1980
24.	Наджафов М. Изобразительное искусство Советского Азербайджана.

	Ленинград: «Аврора», 1970
25.	Новрузова Д. Монументальная скульптура Советского Азербайджана. Баку, 1960
26.	Прокофьев В.Н. Постимпрессионисты. Л., 1962
27.	Рейнгардт Л.Я. Современное западное искусство. Москва: Изобразительное искусство, 1983
28.	Рзаев Н. Искусство Кавказской Албании (IV век до н.э. – VII век н.э.). Баку: Элм, 1976
29.	Чегодаев А.Д. Импрессионисты. Москва: Искусство, 1971
30.	Эфендиев Р. Декоративно-прикладное искусство Азербайджана. Баку: Ишыг, 1976
31.	İbrahimov T. Təsviri incəsənətin nəzəriyyəsi. Bakı, 2017
32.	Kərimova S. "İncəsənət əsərlərinin təhlili" Bakı, 2018
33.	Əliyev Z., Xəlilov A. "Azərbaycan incəsənəti" (I, II cild) Bakı, 2010
34.	Əsgərova X. "XX əsr Azərbaycan boyakarlığının inkişafı" Bakı, 2015
35.	Рычкова Ю.В. Энциклопедия модернизма. М., 2002
36.	Искусство Советского Азербайджана. М.: Советский художник, 1970

XOREOQRAFIYA	
MÖVZULAR	
Klassik rəqs - Balet tarixi	
1.	Qəmər Almaszadənin həyat və yaradıcılığı. Azərbaycan balet sənətində Qəmər Almaszadənin rolu və fəaliyyəti
2.	Rəfiqə Axundova və Maqsud Məmmədovun ifaçılıq sənəti və baletmeyster kimi fəaliyyətləri. Bir aktlı balet tamaşaları. Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrının balet truppasının qastrolları
3.	Leyla Vəkilovanın həyat və yaradıcılığı
4.	Naile Nəzirovanın baletmeyster sənəti. Fikrət Əmirovun baletləri
5.	Azərbaycanda balet teatrının yaranması və inkişafı: 1940-1970-ci illərdə, 1970-2000-ci illərdə, 2000-ci ildən müasir dövrdə
6.	Qara Qarayevin "Yeddi gözəl", "İldırım yollarla" balet tamaşaları. Quruluşlar, yeni redaktə olunanlar. Bir aktlı balet tamaşaları: "Leyli və Məcnun", "Don Kixot". Qara Qarayevin balet tamaşalarının baletmeysterləri
7.	Fikrət Əmirovun balet tamaşaları. "Şur" simfonik muğamı, "Nizami", "Min bir gecə". Librettolar, rəssamlar, baletmeysterlər
8.	Jan Jorj Nover yaradıcılığı və onun nəzəri baxışları
9.	Romantizm dövrünün baletləri
10.	"Silfida" baleti. Rəqsin simfonizasiyası - baletmeyster novatorluğu. "Jizel" baleti. Baletmeysterlər Jylyes Pyerro və Jan Korallinin tamaşalarda qurduqları romantizm
11.	Romantizm dövrünün görkəmli xoreoqrafları və ifaçıları. Filippo Taqlioni və Mariya Taqlioni
12.	XIX əsrin I yarısında rus balet teatri
13.	İvan Valberx yaradıcılığı
14.	Çarles Luiz Didelot yaradıcılığı
15.	XIX əsrin II yarısında rus balet teatri

16.	Pyotr Çaykovskinin balet tamaşaları: “Sonalar gölü”, “Yatmış gözəl”, “Şelkunçik”
17.	Marius Petipanın yaradıcılığı, rus balet ifaçılığı sənətində yeni nəslin yetişdirilməsində rolu
18.	Parisdə “Rus mövsümləri”. Parisdə keçirilən qastrolların Avropa və Rusiyanın balet sənətində tarixi əhəmiyyəti
19.	Modern rəqsin yaranması və inkişafı
20.	Caz rəqsinin formalaşması səhnə xoreoqrafiyasının xüsusi növü kimi. Jorj Balançin- xoreoqraf
21.	Sovet balet teatrı
22.	XX əsrin görkəmli xarici xoreoqrafları
23.	XX əsrin II yarısında Qərbi Avropa balet teatrı
24.	Müasir mərhələdə Amerika balet teatrının inkişafı
Azərbaycan rəqsi	
1.	Azərbaycan professional rəqs sənətinin yaranması. Üzeyir Hacıbəylinin rolu və rəqs sənətinin professional səhnəyə gətirilməsi
2.	Gənc nəslin rəqs sənətində addımları. Əlibaba Abdullayevin həyat və yaradıcılığı. Xoreoqraf kimi fəaliyyəti
3.	Əminə Dilbazinin həyat və yaradıcılığı. İfaçılıq sənətində yaratdığı solo qadın rəqsləri
4.	Azərbaycan Dövlət Mahnı və Rəqs Ansamblının yaranması və inkişafı
5.	Azərbaycan Dövlət Rəqs Ansamblının yaranması və inkişafı
6.	Azərbaycan qədim rəqsləri. Qadın və kişi rəqslərinin fərqliliyi
7.	Müasir dövrdə Azərbaycan xalq rəqslərinin rolu və xoreoqrafların yetişməsi
8.	Azərbaycan bəstəkarlarının rəqs ansamblları üçün yazdıqları əsərlər və onlara quruluş verən xoreoqraflar
9.	Azərbaycan kinematoqrafiyasında Azərbaycan rəqslərinin mühüm rolu və Azərbaycan xoreoqraflarının bu sahədə fəaliyyəti
10.	İlk ifaçılar, ilk rəqslər, ilk quruluşlar
Xalq-səhnə rəqsi və tarixi-məişət rəqsi	
1.	XV- XVI əsrlərdə rəqs mədəniyyəti
2.	XVII əsrdə rəqs mədəniyyəti
3.	XVIII əsrdə rəqs mədəniyyəti
4.	Müxtəlif xalqların rəqs adət-ənənələri. Hərəkətlərin düzgün adlanması və düzgün ifası
5.	Balet tamaşalarında xalq-səhnə rəqslərinin (xarakterik rəqslər) mahiyyəti və rolu. Azərbaycan balet tamaşalarında və operalarında xalq-səhnə rəqsləri
ƏDƏBİYYAT	
1.	Алмасзаде Г., Мамедов Б.А., Кагарлицкая, И. Д. “Азербайджанские народные танцы” Объедин. изд-во. 1959
2.	Eynullayev T. “Rəqsin dili”. Elm və təhsil. 2018
3.	Фархадова Р.Д. “Балет Девичья башня” Азербайджан - 1962
4.	Нәсəнов К.Н. “Azərbaycan qədim folklor rəqsləri” İşıq. 1988
5.	Плетнев В.Н. “Гамэр Алмасзаде” – Ишыг. 1985
6.	Шыхлинская Л. “Узоры Хореографических легенд Азербайджанского балета” Азербайджан. 1996
7.	Тагизаде А. “Балет Гюльшан” – Азербайджан. 1966
8.	Худеков С.Н. “История танцев” – 2000

9.	Петров О. Русская балетная критика второй половины XIX в. – Е, 1995
10.	Суриц Е. Хореографическое искусство 1920-х годов. – М., 1979 г.
11.	Блок Л. Классический балет. История и современность. – М., 1987
12.	Красовская В. Западноевропейский балетный театр. Очерки истории. От истоков до середины XVIII в. – Л, 1979
13.	Красовская В. Западноевропейский балетный театр. Эпоха Новерра. – Л., 1981
14.	Красовская В. Западноевропейский балетный театр. Преромантизм. – М., 1996
15.	Красовская В. Русский балетный театр от возникновения до середины XIX в. – Л.-М., 1958
16.	Красовская В. Русский балетный театр второй половины XIX в. – Л.-М., 1963
17.	Красовская В. Русский балетный театр начала XX в. Т.1 – Хореографы: - Л, 1971; Т.2 – Танцовщики. – Л., 1972

PEDAQOĞIKA VƏ PEDAQOJİ PSIXOLOGİYA	
MÖVZULAR	
Pedaqogikanın ümumi əsasları	
1.	Pedaqogika elminin predmeti və vəzifələri Pedaqogikanın mövzusu. Əsas pedaqoji anlayışlar. Pedaqogika elminin mənbələri və əsas sahələri.
2.	Pedaqoji dəyərlər Dəyərlər haqqında anlayış. Ümumbəşəri və milli dəyərlər. Pedaqoji dəyərlər, onların mahiyyəti və məzmunu. Pedaqoji dəyərlərin təsnifatı.
3.	Pedaqoji proses Pedaqoji proses haqqında anlayış. Pedaqoji prosesin ictimai səciyyəsi. Pedaqoji prosesin komponentləri.
Təlim və təhsil nəzəriyyəsi və texnologiyası	
1.	Təhsilin əsasları Təhsil anlayışının mahiyyəti. Təhsilin məqsədi. Təhsilin məzmunu.
2.	Təhsil sistemində innovasiyalar Müasir təhsilin tendensiyaları. İnnovasiyanın mahiyyəti. İnnovasiyanın obyektı. Pedaqoji sistemin təkmilləşdirilməsinin əsas yolları. Məktəb, müəllim və şagird fəaliyyətinin səviyyələri. Təhsildə İKT-dən istifadə.
3.	Təlim prosesi və onun mahiyyəti Təlim anlayışı. Təlim prosesinin mahiyyəti. Təlimin başlıca məqsədi və vəzifələri. İnkişafetdirici təlim. Təlimin qanunauyğunluqları və prinsipləri.
4.	Təlimin metodları Təlimin metodları və tərzləri haqqında anlayış. Təlim metodlarının təsnifatı. Fəal təlim üsulları. Təlim vasitələri.
5.	Təlimin təşkili formaları Dərsin mahiyyəti və məqsədi. Dərsə verilən müasir tələblər. Fəal dərsin

	mərhələləri. Dərsin mərhələlərinin planlaşdırılması. Planlaşdırmanın növləri. Dərsin planlaşdırılmasında nəzərə alınmalı məsələlər. Müxtəlif iş formalarında dərsin təşkili. Dərsin tipləri. Dərs vaxtından səmərəli istifadə. Müəllimin dərsə hazırlaşması. Təlimin dərsdənənar təşkili formaları.
6.	Azərbaycan Respublikasının təhsil sistemi Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında təsbit olunmuş təhsil hüququ. "Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Təhsil sahəsində dövlət siyasətinin əsas prinsipləri. Təhsil sisteminin quruluşu. Təhsilin pillələri və səviyyələri. Təhsilin və təhsilalmanın formaları.
Tərbiyə nəzəriyyəsi və texnologiyası	
1.	Tərbiyə prosesinin mahiyyəti, məqsədi və vəzifələri Tərbiyə prosesinin xüsusiyyətləri. Tərbiyə prosesinin dialektikası (daxili və xarici ziddiyyətlər). Tərbiyənin qanunauyğunluqları və hərəkətverici qüvvələri. Tərbiyə prosesinin quruluşu, mərhələləri. Tərbiyə prosesinin səmərəliliyini şərtləndirən amillər. Tərbiyənin prinsipləri.
2.	Tərbiyənin metodları, vasitələri və texnologiyaları Tərbiyə metodlarının təsnifatı. Tərbiyə metodlarının seçilməsi. Tərbiyənin vasitələri. Tərbiyə texnologiyaları. Təlim-tərbiyə işinə kompleks yanaşma. Tərbiyəvi işlər, onların planlaşdırılması, mərhələləri. Dərsdənənar təlim-tərbiyə işləri, onların spesifik xüsusiyyətləri və məzmunu.
3.	Şagird kollektivi və onun şəxsiyyətə təsiri. İctimai tərbiyə və ailə tərbiyəsi Şagird kollektivi (birliyi) anlayışı, onun əlamətləri. Məktəbin valideynlərlə işi, onun məzmunu, formaları və metodları. Ailə və məktəbin fəaliyyət istiqamətləri.
Məktəbşünaslığın əsasları	
1.	Məktəbi idarəetmə və məktəbdaxili nəzarət Məktəbdaxili idarəetmənin mahiyyəti. Məktəbdaxili nəzarətə verilən tələblər. Məktəbdaxili nəzarətin formaları və metodları. Məktəb direktorunun və onun müavinlərinin hüquq və vəzifələri. Məktəbin pedaqoji şurası. Məktəbi idarəetmənin normativ sənədləri. Məktəbdə metodik işin təşkili, onun formaları.
2.	Müəllim fəaliyyətinin əsas istiqamətləri Müəllimin hüquq və vəzifələri. Müəllimin pedaqoji bacarığı və qabiliyyəti. Müəllim fəaliyyətinə dair müasir yanaşmalar. Pedaqoji ünsiyyətin mahiyyəti və funksiyaları. Pedaqoji ünsiyyətin növləri. Pedaqoji ünsiyyətin modelləri (tərzləri). Müəllim fəaliyyətinin monitorinqi və qiymətləndirilməsi. Valideynlərlə iş və onun formaları.
Pedaqoji psixologiya	
1.	Pedaqoji psixologiyanın predmeti və vəzifələri Pedaqoji psixologiyanın predmeti. Pedaqoji psixologiyanın əsas problemləri və vəzifələri.
2.	Tərbiyə və özünütərbiyənin psixologiyası Şəxsiyyətin formalaşması tərbiyə psixologiyasının əsas problemi kimi. Tərbiyə

	olunan və tərbiyə edənin xüsusiyyətləri. Onların qarşılıqlı münasibətləri.
3.	Müasir dövrdə təlim prosesinin optimallaşdırılması yolları Müasir dərsə verilən psixoloji tələblər.
4.	Pedaqoji fəaliyyətin və müəllim şəxsiyyətinin psixologiyası Pedaqoji fəaliyyətin psixoloji xüsusiyyətləri. Pedaqoji fəaliyyətin strukturu. Pedaqoji fəaliyyətin səmərəliliyi və əsas göstəriciləri. Müəllimin cəmiyyətdə yeri və funksiyaları: inkişafetdirici, tərbiyəedici, kommunikativ, öyrədici, qnostik, konstruktiv, təşkilatçılıq funksiyaları. Müəllim şəxsiyyətinə verilən tələblər. Müəllimin şagirdlər, şagirdlərin isə müəllim tərəfindən qavranılması. Müəllimin şagirdlərlə ünsiyyət üslubu.
ƏDƏBİYYAT	
1.	Ağayev Ə.A., Talıbov Y.P., İsayev İ.N., Eminov A.İ. Pedaqogika: Dərs vəsaiti. Bakı: Adiloğlu, 2006
2.	Əhmədov H.H., Zeynalova N.E. Pedaqogika. Bakı: Elm və təhsil, 2016
3.	Əhmədov H.M. XIX əsr Azərbaycan məktəbi. Bakı: Maarif, 2000
4.	İlyasov M. Müəllimin pedaqoji ustalığı. Bakı: Elm və təhsil, 2013
5.	İlyasov M.İ., Nəzərov M.H. Didaktika: Dərs vəsaiti. Bakı: ADPU, 2015
6.	Kazımov N.M. Məktəb pedaqogikası. Bakı: Çarşıoğlu, 2011
7.	Qasımova L., Mahmudova R. Pedaqogika. Bakı, 2012
8.	Paşayev Ə.X., Rüstəmov F.A. Pedaqogika. Yeni kurs. Bakı: Nurlan, 2007
9.	Həməzəyev M. Ə. Pedaqoji psixologiya. Bakı, 1991.
10.	Məmmədov A. U. Təlimin psixoloji əsasları. Bakı, 1993.
11.	Выготский Л. С. Педагогическая психология. Москва, 1979.
12.	Талызина Н. Ф. Педагогическая психология /Учебное пособие/ Москва: Академия, 1998.
13.	Стоунс Э. Психопедагогика. Психологическая теория и практика обучения. Москва: Педагогика, 1984.
14.	“Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu. https://e-qanun.az/framework/18343

MƏNTİQİ TƏFƏKKÜR

MÖVZULAR

Verbal test tapşırıqları

1.	Analogiya ilə bağlı tapşırıqlar (analogiyaya görə sözün və ya sözlərin seçilməsi)
2.	Söz ehtiyatının zənginliyinə, müxtəlif sözlərin müqayisəsi, ümumiləşdirilməsi və mücərrədləşdirilməsinə əsaslanan tapşırıqlar (digərlərindən fərqlənən sözün (sözlərin) tapılması, verilmiş sözlərə mənaca ən yaxın olan və ya zidd olan, verilənlərlə heç bir əlaqəsi olmayan sözün tapılması, söz sırasındakı məntiqi ardıcılığın tapılması və s.)

3.	Anaqramların həllinə əsaslanan tapşırıqlar (anaqramları həll etməklə fərqli sözün seçilməsi, uyğunluğun müəyyənləşdirilməsi, yarımçıq yazılmış sözlərin tamamlanması və s.)
4.	Mətn və ya cümlə formasında verilənlərlə bağlı tapşırıqlar (cümlənin məntiqi tamamlanması, mətnin (cümlənin) məntiqi təhlili, qoyulan şərtə əsasən məntiqi nəticənin tapılması, mətnin məzmunu ilə bağlı sualın cavablandırılması və s.)
Fiqurlarla bağlı test tapşırıqları	
1.	Analogiyaya görə şəklın seçilməsi tələb olunan tapşırıqlar
2.	Şəklın məntiqi tamamlanması, sıranın davam etdirilməsi tələb olunan tapşırıqlar
3.	Fiqurun (şəklın) hissələrinin xəyalən birləşdirilməsi və ya ayrılması ilə bağlı tapşırıqlar
4.	Fiqurun hissələri arasında fəza münasibətlərinin müəyyən edilməsinə (verilmiş fəza fiqurunun açılışının tapılması, verilməmiş açılışa görə fiqurun fəza görünüşünün tapılması, verilməmiş bir və ya bir neçə görünüşə görə mümkün olan digər görünüşün tapılması və s.) əsaslanan tapşırıqlar
5.	Simmetriyanın müəyyən edilməsi ilə bağlı tapşırıqlar (qatlanaraq kəsilməmiş kağızın açılışının tapılması və s.)
6.	Şifrlənmiş məlumatın açılmasını tələb edən tapşırıqlar
7.	Digərlərindən fərqlənən şəklın tapılması tələb olunan tapşırıqlar
8.	Verilmiş təlimata uyğun həll edilməsi tələb olunan digər tapşırıqlar
ƏDƏBİYYAT	
1.	Əsədov R.İ. Məntiqi təfəkkürü yoxlayan testlər. DİM. Bakı, 2024
2.	Məntiq testləri. Təkmilləşdirilmiş V nəşr. "Abituriyent" jurnalının xüsusi buraxılışı. Bakı, 2015
3.	Dövlət qulluğu "2000 test tapşırığı". DİM – "Abituriyent" – 2024
4.	Dövlət qulluğu "1000 test tapşırığı". DİM – "Abituriyent" – 2020
5.	"Abituriyent" jurnalının xüsusi buraxılışları – Magistr №2. Bakı, 2009-2021 (https://eservices.dim.gov.az/ejurnal/)
6.	ALES. Ankara: Kapadokya Yayınevi, 2010
7.	The Official SAT Study Guide, 2nd Edition. Nyu-York: College Board, T.H.E., 2009
8.	The Official SAT Study Guide, 2018
9.	GRE Prep Plus Practice Tests, 2018
10.	GRE Question Papers 2021: Quant, Verbal, AWA. https://collegedunia.com/exams/gre/practice-papers
11.	GRE General Test. Practice Book (https://www.ets.org/gre/revised_general/prepare/)
12.	GRE Revised General Test (https://www.ets.org/s/gre/pdf/practice_book_GRE_pb_revised_general_test.pdf)
13.	McGraw-Hill Education SAT, 2017

14.	Cracking the New SAT Premium Edition with 6 Practice Tests, 2016
15.	Cracking the SAT Premium Edition with 6 Practice Tests, 2017
16.	Metropol Yayınları. YÖS sayısal mantik (konu anlatımlı), 2020
17.	Metropol Yayınları. Yös Matematik (konu anlatımlı), 2021
18.	Metropol Yayınları. Yös Matematik (çözümlü soru bankası), 2021
19.	Metropol Yayınları. Genel yetenek (soru bankası), 2021
20.	Metropol Yayınları. Genel yetenek. IQ 3 (soru bankası), 2021
21.	Savaş Doğan şakil yetenek. Ankara: Tek ağac yayın evi, 2017
22.	Savaş Doğan Sayısal yetenek şakil yeteneği. Ankara: Tek ağac, 2016
23.	Kenan Osmanoğlu. Ales (soru bankası), Ankara: Pegem A yayıncılık, 2019
24.	Айзенк Г. Классические IQ тесты. М. , 2003.
25.	Boqomolova O.B. Məntiq məsələləri. Bakı: Çıraq, 2007
26.	Баррет Д. Проверь себя. Тесты. СПб., 2007
27.	Рассел К., Картер Ф. Большая книга IQ тестов. 1600 заданий. М., 2007

DÜNYAGÖRÜŞÜ

1.	Ümumi dünyagörüşünün təyin edilməsi üçün təqdim olunacaq 10 test tapşırığı ilə namizədlərin Azərbaycanın tarixi, coğrafiyası, ədəbiyyatı və mədəniyyəti ilə əlaqədar bilikləri yoxlanılacaq.
2.	Azərbaycan tarixi üzrə test tapşırıqları xalqımızın dövlətçilik ənənələri, Azərbaycan xalqının təşəkkülü və formalaşması, tarixi proseslərin gedişində ortaya çıxan dövlət qurumlarımız, dövlətçiliyimizin bərpası, müstəqillik illəri, I və II Qarabağ müharibələri haqqında məlumatları əhatə edir.
3.	Coğrafiya üzrə test tapşırıqları ölkəmizin təbiəti, təbii ehtiyatları, əhalisi, iqtisadi coğrafiyası ilə bağlı ümumi bilikləri əhatə edir.
4.	Ədəbiyyat üzrə test tapşırıqları Azərbaycanın şair və yazıçıları, onların yaradıcılığı haqqda məlumatları, bu əsərlərin xalqımızın inkişafındakı rolunu, taleyüklü hadisə və proseslərə yazıçı mövqeyini özündə əks etdirir.
5.	Mədəniyyəti əhatə edən test blokunda qədim zamanlardan bu günə kimi Azərbaycan və dünya mədəniyyəti ilə bağlı ümumi məlumatlılıq səviyyəsini yoxlayan tapşırıqlar yer alır.